

Redaktör: Rolf Hansson, rolf.hansson@di.se, tel 08-573 651 22

President **Vladimir Putins** parti Enade Ryssland kommer att vinna en dunderseger i söndagens dumaval. På något sätt kommer Putin också att kunna sitta kvar som president, trots att han inte får ställa upp i presidentvalet i mars.

Men att Vladimir Putin lyckats hålla sig kvar vid makten hittills är rena rama turen.

Hans tid är snart ute.

Det säger Rysslandsexperten **Anders Åslund**.

AV ROLF HANSSON (TEXT) OCH KEVIN WOLF (FOTO)
rolf.hansson@di.se, tel 08-573 651 22

LEDIG LEDARSTIL. Den ryske presidenten Vladimir Putin går förbi Enade Rysslands slagord "Vi tror på Ryssland. Vi tror på oss själva" under ett möte med anhängare i hemstaden S:t Petersburg tidigare i veckan.

FOTO: NATALIA KOLESNIKOVA

"Putin har haft en oerhörd tur"

■ "Vladimir Putin tillträdde som president när den ekonomiska tillväxten tog fart 1999. De stigande inkomsterna från oljeexporten har gjort att han sluppit svåra reformer. De goda tiderna har gjort att folk tröttnat på politiken och i stället sysslar med att tjäna pengar. Det är de tre faktorer som fallit Vladimir Putin i händerna. Han har enkelt haft en oerhörd tur."

Det säger professor Anders Åslund, som var rådgivare åt den ryska regeringen under det stora systemskiftet på 1990-talet, sedermera också rådgivare åt regeringen i Ukraina och åt presidenten i den centralasiatiska sovjetrepubliken Kirgisistan.

Stannar kvar som president

De ryska framgångarna har enligt Anders Åslund sin grund i 1990-talets ekonomiska reformer: avreglering, privatisering och, så småningom, finansiell stabilisering.

"Ur ett historiskt perspektiv är det imponerande att Ryssland byggde en dynamisk marknadsekonomi på bara sju år. Men det är inte president Putin som är motorn i Rysslands kraftiga tillväxt. Han bara skördar frukterna av den."

"Mitt omdöme om Vladimir Putin är att han har skapat ett system som inte ger honom annat val än att stanna kvar som president. Den så kallade 'Putins plan' är inget annat än att han ska sitta kvar som president till exempel genom att konstitutionsdomstolen ger honom rätt att göra så", säger Anders Åslund.

Håller inte i dåliga tider

"Men Putin kommer inte att hålla när oljepriset sjunker och det kommer dåliga tider i Ryssland. Få personliga diktaturer klarar dåliga tider", säger Anders Åslund.

"Problemet med Ryssland är KGB", säger han och använder de gamla, skräckinjagande initialerna för den ryska säkerhetstjänsten som nu förkortas FSB.

"Säkerhetspolisen tillhör den gamla tid i Ryssland då den kunde förtrycka folket för den så kallade goda sakens skull. Vladimir Putin är den siste i KGB-kedjan. Ryssland är alltför rikt, utbildat, pluralistiskt och öppet för att åter bli totalitärt", säger Anders Åslund.

"Men på kort sikt är det oroande att en li-

ten grupp före detta KGB-officerare från S:t Petersburg, dit Vladimir Putin hör, har tagit kontrollen över landet och låtit ineffektiva och jättelika statsföretag ta över framgångsrika privata bolag", tillägger han.

Kastades i fängelse

Det tog bara några få år i början på 1990-talet att överföra praktiskt taget hela det ryska statliga näringslivet i privata händer, även de strategiskt viktiga metall- och oljebolagen.

Men en stor del av den ryska oljeindustrin har president Putin fört tillbaka i statlig ägo, bland annat genom att konfiskera det stora oljebolaget Yukos, vars ägare Michail Chodorkovskij kastades i sibiriskt fängelse.

"I Ryssland är det många som ser president Vladimir Putin som en hjälte som har

skapat ekonomisk tillväxt och stabilitet i landet men i själva verket gör landet sämre ifrån sig än sina grannar", säger Anders Åslund. Han pekar på att tillväxten i hela den euroasiatiska regionen från Kina till Baltikum har varit 7–11 procent årligen sedan år 2000 men bara 6,7 procent i Ryssland.

Trots rikedomerna på olja och gas ligger Ryssland bara på 9:e plats bland 15 före detta sovjetrepubliker vad gäller tillväxt under perioden. Dessutom är inflationen på väg upp från förra årets 9 procent.

Bristen på demokrati

I dagarna publiceras Anders Åslunds senaste bok, där han beskriver hela den politiska och ekonomiska processen från när den siste sovjetledaren Michail Gorbatsjov kom in på scenen 1985 fram till våra dagar.

"Russia's Capitalist Revolution: Why Market Reform Succeeded and Democracy Failed", heter boken där Anders Åslund prissar marknadsreformerna i Ryssland men kritiserar bristen på demokrati.

"Putin har byggt upp ett personligt auktoritärt system där han fattar alla viktiga beslut själv. Samtidigt har statskontrollerade medier strypt all politisk debatt.

"Den ryska kapitalistiska revolutionen har åstadkommit en ovanlig kombination av en förhållandevis fri marknadsekonomi och en ökande auktoritär politik som påminner om tsartiden", säger Anders Åslund som sedan 2006 är senior fellow vid Petersoninstitutet för internationell ekonomi i Washington, som är en privatägt amerikansk tankesmedja.

Omfattande korruption

Han har varit professor vid Stockholms handelshögskola, diplomat i bland annat Moskva och suttit i styrelsen för familjen Lundins Vostok Nafta. Enligt Anders Åslund står Ryssland vid ett vägskäl. Antingen får marknadsekonomi träda tillbaka eller det auktoritära styret. Han tror på det senare.

Det största problemet för Ryssland är enligt Anders Åslund den omfattande korruptionen. Och ju längre Vladimir Putin sitter vid makten desto värre blir det. För att få bukt med korruptionen är det bra med täta demokratiska maktskiften. Det har utvecklingen

i Baltikum visat, menar Anders Åslund.

Om den senaste opinionsundersökningen visar rätt blir det en överväldigande valseger för Vladimir Putins parti i parlamentsvalet på söndag. Det har den totalt ensidiga så kallade valkampanjen i ryska medier bäddat för.

Endast två partier

Bara två partier kommer att sitta i duman efter valet om tendensen håller i sig: Vladimir Putins Enade Ryssland, som får 63,8 procent, och Kommunistpartiet, som får stöd av 7,3 procent av de intervjuade.

Inget liberalt parti klarar sjuprocentsspärren. Dessutom har majoritetsvalkretsarna avskaffats, så inga individuella liberaler kan heller komma in.

Vladimir Putin står högst på Enade Rysslands kandidatlista, vilket skulle göra det möjligt för honom att bli premiärminister. Den möjligheten har han själv uttryckt intresse för men inte slutgiltigt bekräftat att han tänker utnyttja.

Organisationen "Rörelsen För Putin" etablerades så sent som i förra veckan men har redan en landsomfattande organisation och en webbplats, zaputina.ru.

Där har enligt organisationerna redan 30 miljoner människor skrivit sina namn till stöd för Putin.

"Största geopolitiska katastrofen"

Vladimir Putin har fördömt förtrycket under kommunistdiktaturen. Men han har också beskrivit Sovjetunionens sammanbrott som "1900-talets största geopolitiska katastrof." Och sovjetismen har blivit Rysslands nationalsång, fast med omskriven text.

Enligt Anders Åslund missade Ryssland chansen att bygga upp en äkta demokrati när kuppmakarna mot president Michail Gorbatsjov störtades i augusti 1991. Då borde folkhjälten Boris Jeltsin ha upplöst det gamla, orepresentativa parlamentet och utlyst nyval för att stabilisera demokratin. I stället blev det konflikt mellan presidenten och parlamentet.

Två år för sent upplöste Bors Jeltsin slutligen parlamentet, som dock gjorde motstånd men ett blodbad som följde. □

"Ur ett historiskt perspektiv är det imponerande att Ryssland byggde en dynamisk marknadsekonomi på bara sju år. Men det är inte president Putin som är motorn i Rysslands kraftiga tillväxt. Han bara skördar frukterna av den."